

Zygmunt Perz

"Schuld, Sünde, Fehlhaltung", Franz Scholz, Augsburg 1971 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/2, 211

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Franz SCHOLZ, *Schuld, Sünde, Fehlhaltung*, Augsburg 1971, Verlag Winfried-Werk, s. 135.

W Ewangelii można wyróżnić dwa zworniczne tematy, jeden pozytywny i drugi negatywny. Tematem pozytywnym jest ofiarowane człowiekowi zbawienie w Jezusie Chrystusie. Negatywnym zaś jest grzech jako wolny wybór człowieka przeciw Bogu ofiarowującemu zbawienie. U źródła winy ludzkiej jaką jest grzech, leży negacja zobowiązań człowieka względem Boga, bliźniego lub siebie samego. Te zobowiązania są zakotwiczone w samym istnieniu człowieka. Nie każde jednak niewywiązanie się z wiążących człowieka zobowiązań jest grzechem. Zależy to od ludzkiego zaangażowania. Od postawy człowieka przede wszystkim, a nie tyle od przedmiotu zależy — przynajmniej; zdaniem autora — ciężkość ludzkiego przewinienia. Rola przedmiotu jest bowiem uzależniona od rozpoznania i zaangażowania człowieka. Dla tych racji uważa on, że grzechy słabości są przeważnie grzechami lekkimi. Zwraca on przytem uwagę na psychologiczne różnice między zaangażowaniem powierzchownym a dogłębnym. Zależy to w znacznym stopniu od rozwoju osobowego człowieka, a ujawnia się w głosie sumienia, który ulega rozwojowi od form prymitywnych odruchów psychicznych poprzez sumienie oparte na autorytecie zewnętrznym do sumienia osobowego. Każdej z tych form odpowiada poczucie winy, które u dorosłego człowieka powinno pokrywać się z winą moralną czyli grzechem. Jest to jednak stan optymalny, o który należy zabiegać. Autor omawianego opracowania przedstawia różne poglądy na zagadnienie winy i grzechu poczynając na ujęciu magicznym, a kończąc na psychoanalitycznym. Na tym podłożu ukazuje antropologiczny i teologiczny wymiar grzechu. Tak więc w popularnonaukowej publikacji znanego niemieckiego teologa-moralisty znajdujemy wszechstronne naświetlenie centralnego zagadnienia moralnego, którym niestety jest sprawa grzechu. Jest to publikacja godna zalecenia i stanowi interesującą lekturę na temat bardzo ludzki.

Ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Ambrosius Karl RUF, *Sünde — was ist das?*, München 1972, Kösel-Verlag s. 148.

Zagadnienie grzechu, jak zaznaczyliśmy poprzednio, należy do centralnych tematów chrześcijańskiej moralności, która bierze początek właśnie z prawd o wybawieniu człowieka przez Jezusa Chrystusa z niewoli grzechu. Przez teologiem-moralistą staje więc zadanie właściwego ukazania tej podstawowej, a niestety lekceważonej prawdy. Wnikliwe naświetlenie aktualnej sytuacji jeśli chodzi o pojęcie grzechu oraz próbę naszkicowania przystosowanego do współczesnych wymagań opracowania tego tematu znajdujemy w stosunkowo niewielkiej, niemniej jednak poważnie potraktowanej publikacji wydanej przez Kösel-Verlag w Monachium.

Autor uświadamia sobie doskonale zależność pojęcia grzechu od ogólnych założeń etycznych. Ukazuje braki ujęcia grzechu w ramach tradycyjnej katolickiej nauki o moralności, która skoncentrowała swoją uwagę na przedmiocie czynu, co w praktyce prowadziło do patrzenia na grzech w kategoriach ilości i ciężkości. Krytycznie również ocenia tradycyjny podział na grzechy lekkie i ciężkie wysuwając zastrzeżenia co do możliwości ścisłego ich rozróżnienia. Jego zdaniem źródłem tego rozróżnienia nie była teoretyczna refleksja, lecz praktyka Kościoła, która związała odpuszczenie wykroczeń uznanych za poważne z specjalną dyscypliną pokutną. W związku z tą uwagą należy zaznaczyć, że swoje sugestie odnośnie nauki o grzechu autor poprzedza naszkicowaniem danych biblijnych na ten temat oraz rozwój myśli teologicznej